

Maatschappelijke waarde Dorpshuis Smilde

April 2023

INHOUDSOPGAVE

- 02 — Inleiding
- 03 — Feitenblad
- 04 — Dorpshuis Smilde
- 05 — De maatschappelijke waarde van dorpshuizen
- 07 — SROI (Midden-Drenthe)
- 08 — Methode
- 10 — Resultaten
- 12 — Faciliteren
- 16 — Veilig en vertrouwd
- 20 — Laagdrempelig
- 24 — Meedoen
- 28 — Literatuurlijst
- 28 — Colofon

FEITENBLAD

MAATSCHAPPELIJKE WAARDE DORPSHUIS SMILDE

Aantal bezoekers
van september tot
en met december
2022

3510

€328.000

Maatschappelijke waarde
van de activiteiten in het
Dorpshuis van september
tot en met december
2022

85

Gebruikers maatschappelijke diensten
van september tot en met december
2022

31

Initiatieven en organisaties maken
gebruik van het Dorpshuis

100%

Geeft aan het Dorpshuis als een
veilige en vertrouwde ontmoetingsplek
te ervaren

75%

Van de beschikbare dagdelen is bezet
door initiatieven en organisaties

Het feitenblad laat enkele highlights zien uit het onderzoek naar de maatschappelijke waarde van Dorpshuis Smilde. Uit het onderzoek van Trendbureau Drenthe blijkt dat Dorpshuis Smilde een belangrijke impact maakt op het bevorderen van de sociale samenhang op de Smilde.

INLEIDING

Voor u ligt het rapport Maatschappelijke Waarde van Dorpshuis Smilde. Dit rapport beschrijft de resultaten van de pilot Maatschappelijke Waarde die in de periode van juli 2022 tot maart 2023 is uitgevoerd in samenwerking met Trendbureau Drenthe.

Sinds 1 oktober 2022 is Dorpshuis Smilde officieel geopend. Er is een beheerteam aangesteld dat bestaat uit vrijwilligers. Dit beheerteam faciliteert waar mogelijk inwoners en bewonersinitiatieven bij gebruik van het dorps huis. De huidige locatie van het dorps huis is tijdelijk, maar tegelijkertijd heeft de gemeente in de dorpsvisie aangegeven dat er kansen zijn op "een nieuwe multifunctionele accommodatie, waarbij de bibliotheek, het dorps huis en het onderwijs onder één dak gerealiseerd worden".

De vrijwilligers betrokken bij het Dorps huis willen aantonen dat het dorps huis van belangrijke waarde is voor samenleving in Smilde. En dat het dorps huis ook in de toekomst een plek in het dorp verdient. Om de gemeente en andere belanghebbenden hiervan te overtuigen is het belangrijk om inzicht te hebben in de maatschappelijke waarde van Dorps huis Smilde. In dit rapport wordt de volgende definitie van maatschappelijke waarde gehanteerd: "de waarde die een initiatief toevoegt aan de maatschappij door haar activiteiten".

In juli 2022 zijn Dorps huis Smilde en Trendbureau Drenthe een samenwerking gestart in het kader van de pilot Maatschappelijke Waarde vanuit Trendbureau Drenthe. Het doel van de samenwerking is om de maatschappelijke waarde van de activiteiten die het Dorps huis Smilde onderneemt inzichtelijk te maken. In vier sessies is aan de hand van de Verandertheorie (Theory of Change, zie pagina 8) bepaald welke doelen Dorps huis Smilde nastreeft en hoe de doelen verband houden met de activiteiten van Dorps huis Smilde.

Het resultaat na vier sessies is een effectmetingsinstrument waarin een duidelijke doelredeneratie gepresenteerd wordt (zie pagina 11). In het effectmetingsinstrument zijn verschillende indicatoren geformuleerd, welke door Trendbureau Drenthe inzichtelijk gemaakt zijn via verschillende methoden en bronnen. Op basis van de verzamelde data wordt een beeld geschetst van de maatschappelijke waarde van Dorps huis Smilde.

DORPSHUIS SMILDE

Smilde is een karakteristiek lintdorp gelegen aan de Drentse Hoofdvaart en heeft bijna 5.000 inwoners. Daarmee is het één van de vier grote kernen van de gemeente Midden-Drenthe.

In het dorp wonen veel verschillende groepen inwoners. Zo zijn er relatief veel lage huurwoningen en goedkope koopwoningen. Hierdoor wonen er in het dorp naar verhouding veel mensen met een laag inkomen of mensen zonder baan. Ook kent Smilde relatief veel probleemgezinnen en is er een aanzienlijke groep arbeidsmigranten en statushouders. Er wonen dus relatief veel kwetsbare inwoners in het dorp Smilde.

Ondanks dat er veel gebeurt in Smilde, zijn de sociale structuren van oudsher erg per brug of buurt georganiseerd. Nieuwkomers geven dan ook aan dat het niet altijd makkelijk is om contacten te leggen in Smilde. Wel is er een actief verenigingsleven met meer dan 45 grotere en kleinere verenigingen. Meer dan 40 van deze verenigingen hebben aangegeven bij de gemeente dat zij ruimte nodig hadden om te vergaderen en/of activiteiten te organiseren.

Dorpshuis Smilde faciliteert door ruimten beschikbaar te stellen waar mensen samen kunnen komen. Verschillende doelgroepen maken gebruik van deze faciliteiten. Het dorps huis draait anno 2022 op vrijwilligers. Naast de vrijwilligers die in het beheerteam zitten, zijn er ook diverse vrijwilligers actief in het dorps huis waaronder als gastvrouw, klusjesman, schoonmaker en tuinman.

Met het bovenstaande als context gaat dit rapport in op zowel de sociale- als financiële functies van Dorpshuis Smilde en de waarde daarvan.

DE MAATSCHAPPELIJKE WAARDE VAN DORPSHUIZEN

De maatschappelijke waarde van dorps- of buurthuizen verschilt per situatie. Sommige dorpshuizen vervullen bijvoorbeeld voornamelijk een zorgfunctie, terwijl anderen zich vooral richten op jongeren. Daarom is het belangrijk voor ieder dorps- of buurthuis om een helder beeld te hebben van de maatschappelijke doelen die het najaagt. In dit hoofdstuk bieden we een beknopte kennisachtergrond gebaseerd op (wetenschappelijke) literatuur over de maatschappelijke waarde van dorps- en buurthuizen.

Dorps- en buurthuizen kunnen meerdere maatschappelijke functies vervullen, zoals:

**Het bieden van een veilige
en toegankelijke
ontmoetingsplek**

Waardoor

**Een gevoel van verbondenheid
en sociale cohesie wordt versterkt**

**Het bieden en faciliteren
van educatie, training en
ontwikkeling**

Waardoor

**Mensen hun vaardigheden en
kennis kunnen verbeteren en hun
kansen op werk wordt vergroot**

**Het bieden en faciliteren
van hulp en ondersteuning
voor kwetsbare groepen**

Waardoor

**Kansen op een kwalitatief leven
voor groepen als ouderen,
mensen met een beperking of
mensen in armoede, worden
vergroott**

**Het fungeren als een plek
voor samenwerking tussen
de overheid, organisaties
en inwoners**

Waardoor

**Efficiëntere oplossingen worden
geboden voor
gemeenschapsproblemen**

DE MAATSCHAPPELIJKE WAARDE VAN DORPSHUIZEN

Om verkregen subsidies of andere vormen van financiering te verantwoorden krijgen steeds meer dorpshuizen de vraag of hun activiteiten ook besparingen opleveren voor maatschappelijke uitgaven. Om dit soort inzichten te bieden is vaak een uitgebreid en daardoor duur onderzoek nodig. Op basis van wetenschappelijke literatuur kennen we verschillende manieren waarop dorpshuizen maatschappelijke besparingen kunnen opleveren:

Door het voorkomen of verminderen van eenzaamheid en sociale uitsluiting onder bepaalde groepen, zoals ouderen

Dalen de kosten op het gebied van

gezondheidszorg en maatschappelijke zorg

Door het bieden van een plek voor ontmoeting en samenwerking tussen verschillende groepen in de gemeenschap

Dalen de kosten op het gebied van

overlast- en conflict-bemiddeling en politie-inzet

Door het bieden en faciliteren van scholing, training en ontwikkeling

Dalen de kosten op het gebied van

participatiewet (werkloosheid) en criminaliteit

Door het bieden van een plaats voor culturele en recreatieve activiteiten

Dalen de kosten op het gebied van

geestelijke gezondheid en welzijn

Hoewel dit soort kostenbesparingen zijn onderbouwd door wetenschappelijk onderzoek, zijn ze niet noodzakelijkerwijs direct zichtbaar. Vaak worden de besparingen op de lange termijn gerealiseerd, waardoor het moeilijk is om op basis van een kortdurend onderzoek de maatschappelijke besparingen van de activiteiten in een dorpshuis aan te tonen. Daarom maken zetten steeds meer gemeenten in op afspraken omtrent de zogeheten 'Social Return On Investment', oftewel SROI. Hier gaan we dieper op in op de volgende pagina.

SROI (MIDDEN-DRENTHE)

SROI staat voor **Social Return on Investment**. Het staat voor de maatschappelijke meerwaarde die een investering van een opdrachtgever of subsidieverstrekker oplevert. Opdrachtnemers worden gestimuleerd of verplicht om een maatschappelijke bijdrage te leveren aan de samenleving. Dit kan op verschillende manieren. De arbeidsmarktregio Drenthe, waar de gemeente Midden-Drenthe onder valt, heeft sinds 2016 afspraken staan over SROI. Het zogeheten bouwblokkenmodel geeft inzicht in de SROI van maatschappelijke inspanningen in de gemeente Midden-Drenthe.

Het model geeft de gezamenlijk bepaalde maatschappelijke waarde weer van maatschappelijke activiteiten. Vaak wordt het model ingezet als voorwaarde binnen gemeentelijke aanbestedingen. Dit betekent dat een project ten minste 5% van hun begroting moet wijden aan SROI. De methode is gericht op inspanningswaarden. Daarmee wordt bedoeld dat het gaat om hoe groot de afstand van de doelgroep tot de arbeidsmarkt is en de relatieve inspanning voor de werkgever om die doelgroep aan betaald werk te helpen. Deze waarde is onder andere gebaseerd op begeleidingskosten, opleidingskosten en uitvalkosten van de werkgever. Het gebruik van deze methodiek zorgt ervoor dat bepaalde maatschappelijke inspanningen in geld worden uitgedrukt. Onderdelen hiervan zijn toepasbaar op Dorpshuis Smilde.

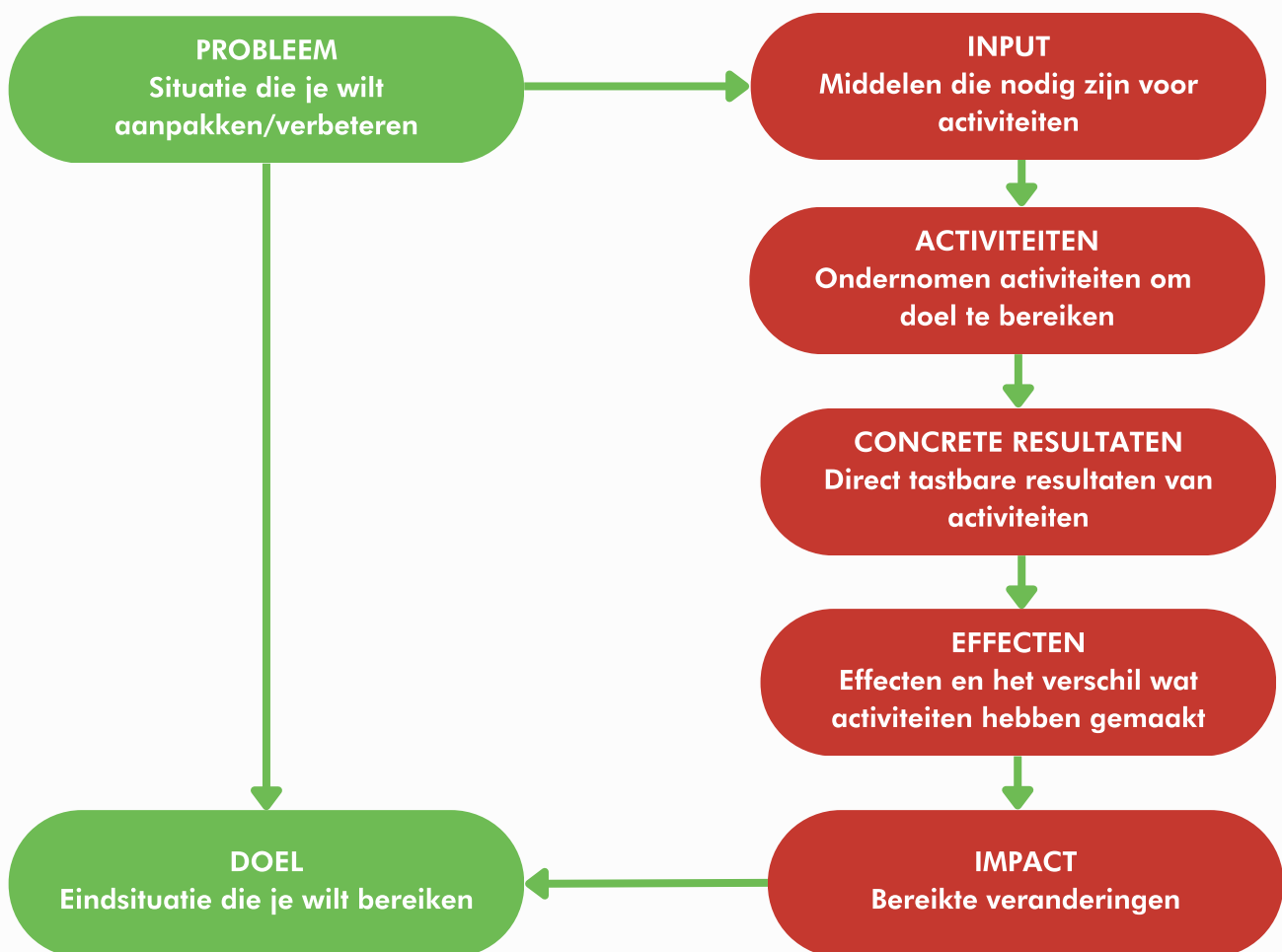
Tabel 1: overzicht bouwblokkenmodel (o.b.v. Uitvoeringsregels Social Return on Investment, Menso)

Waardetabel Soort en eventuele duur van de uitkering	Waarde Social Return inspanning (op basis van een jaarcontract fulltime)
>6 maanden en >2 jaar in Participatiewet	€30.000,-
>2 jaar in Participatiewet	€35.000,-
>6 maanden en <1 jaar in WW (Werkloosheidsuitkering)	€10.000,-
>1 jaar in WW (Werkloosheidsuitkering)	€15.000,-
WIA/WAO (Arbeidsongeschiktheidsuitkering)	€30.000,-
Wajong (Voorziening Jonggehandicapten)	€35.000,-
Doelgroep register (Wet Banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten)	€35.000,-
Leerling BBL (beroepsbegeleidende Leerweg)	€5.000,-
Leerling BOL (Beroepsopleidende Leerweg)	€2.500,-
WSW inzet (Detachering en/of diensten)	Betaalde rekeningen arbeidsuren SW-medewerkers aan SW-bedrijf, onder vermelding van ingezette SW-medewerkers
Maatschappelijk verantwoorde activiteiten	€1.500,- per dagdeel van 4 uur

METHODE

De mogelijkheid om de indicatoren te monitoren geeft inzicht in hoeverre de doelen en maatschappelijke opgaven bereikt worden. Daarvoor is het noodzakelijk dat binnen de organisatie duidelijkheid bestaat over wat de doelen en maatschappelijke opgaven zijn. Tijdens de eerste sessie begeleidde Trendbureau Drenthe Dorpshuis Smilde om dit samen in kaart te brengen.

Aan de hand van de **verandertheorie*** worden de relaties tussen activiteiten, resultaten, effecten en doelen en daarmee de maatschappelijke waarde van Dorpshuis Smilde inzichtelijk. De theorie gaat uit van een probleem en een daarbij horende gewenste eindsituatie waar een organisatie naar streeft. **Figuur 1** geeft een uitwerking van het model weer. Om van het probleem naar de gewenste situatie te komen zijn een aantal stappen vereist. Door in te zetten op het meten van deze tussenstappen en daardoor na te gaan in hoeverre de doelen behaald worden, kan de maatschappelijke waarde uitgedrukt worden.

Figuur 1: Model voor effectmeting door Trendbureau Drenthe

*Trendbureau Drenthe baseert haar methodiek voor het bepalen van de maatschappelijke waarde van initiatieven en organisaties op Theory of Change, zie: www.theoryofchange.org.

METHODE

Omdat de termen in de verandertheorie regelmatig terugkomen in het rapport, volgt hieronder een toelichting per term.

Activiteiten

Alle acties die ondernomen worden door Dorpshuis Smilde en die naar verwachting een bijdrage leveren aan het behalen van de doelen. Aan de hand van deze activiteiten wordt data verzameld uit diverse bronnen.

Concrete resultaten

Directe observaties van de activiteiten. Bij deze concrete resultaten gaat het om informatie die gebruikt kan worden om de voortgang te monitoren en om in een later stadium te kunnen concluderen of de uitgevoerde activiteiten invloed hebben gehad op het doel.

Effecten

Effecten gaan over wat een activiteit bij een individu teweeg heeft gebracht. Dit is niet direct te observeren en moet in veel gevallen ondervraagd worden. Voorbeelden hiervan zijn waardering en tevredenheid.

Doelen

Doelen zijn de gewenste situaties waar naar gestreefd wordt. Vaak zijn doelen opgesteld vanuit een huidig probleem. Het doel geldt dan als oplossing voor het probleem en wanneer het doel behaald is, wordt dit ook wel impact genoemd.

Om aan te kunnen tonen dat de activiteiten, concrete resultaten, effecten en doelen inderdaad met elkaar in verband staan, is het belangrijk om goed na te denken over hoe verschillende indicatoren gemeten worden. Er zijn veel verschillende meetinstrumenten die gebruikt kunnen worden. Dorpshuis Smilde heeft ervoor gekozen om te focussen op gespreksmethodieken, observaties en financiële barometers. Trendbureau Drenthe bezocht en interviewde verschillende initiatieven die gevestigd zijn in het dorpshuis. Daarnaast is de SROI als uitgangspunt gebruikt voor het uitdrukken van de activiteiten in dorpshuis Smilde in geld. Ook hield het beheerteam nauwkeurig registraties bij, wat een aantal kwantitatieve analyses mogelijk maakte.

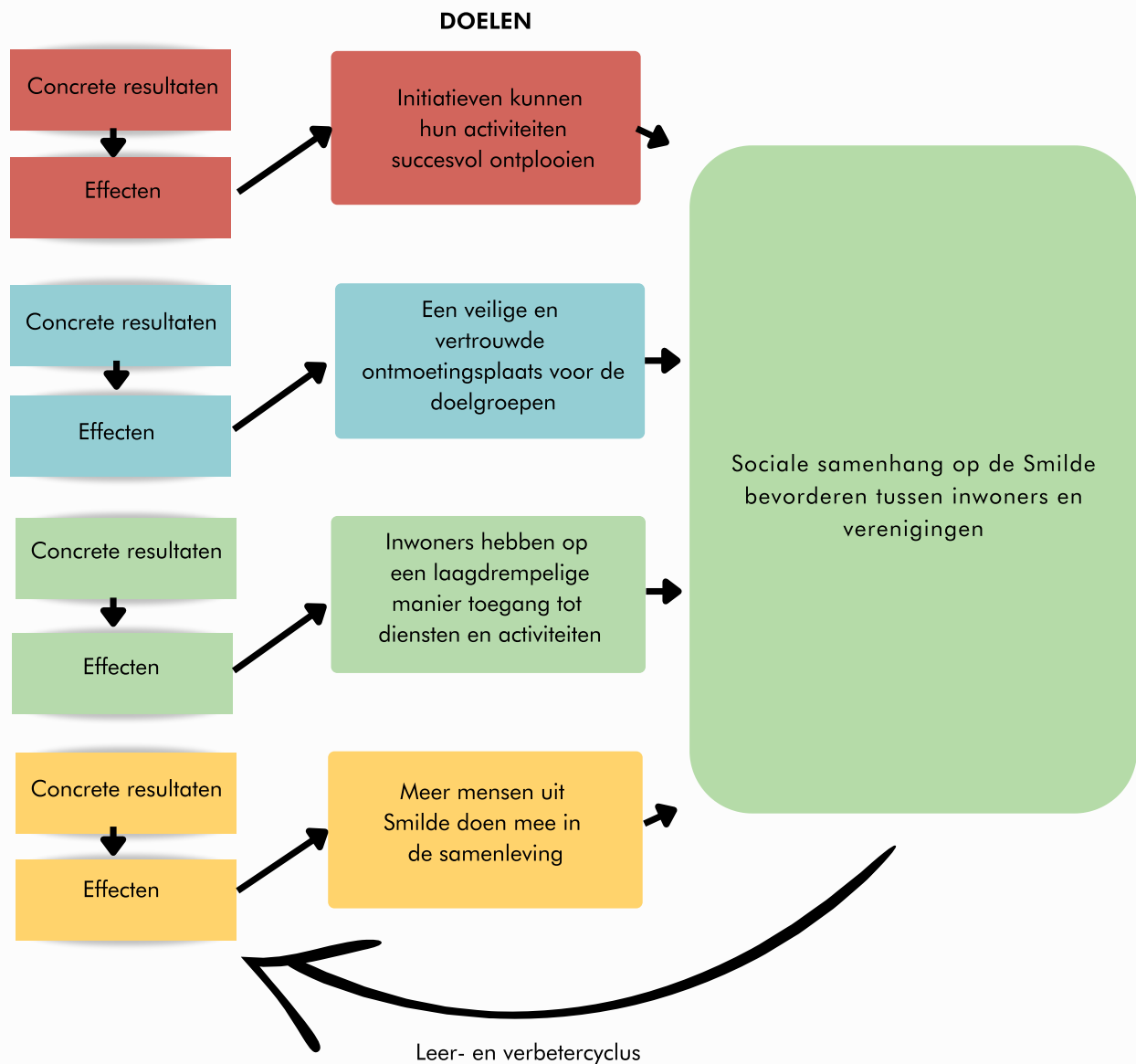
Belangrijk om te noemen is dat maatschappelijke waarde ook van veel andere, externe factoren afhankelijk is. Het kan jaren duren voordat zichtbaar wordt wat de exacte impact van een activiteit is. Daarom is er gekeken naar welke stappen kunnen worden gevolgd om te zien hoe de voortgang van activiteiten van Dorpshuis Smilde verloopt. Dat maakt tussentijds evalueren mogelijk. In de toekomst kunnen de metingen vaker herhaald worden, waardoor op den duur toe-/afnames en eventuele trends zichtbaar worden.

RESULTATEN

Tijdens de vier bijeenkomsten is aandacht besteed aan het in kaart brengen van de verschillende onderdelen van de verandertheorie. De eerste stap was om de overkoepelende maatschappelijke missie van Dorpshuis Smilde inzichtelijk te maken. Vervolgens werden op basis daarvan de doelen geformuleerd. **Figuur 2** geeft een doelredeneratie model weer, waarin de missie en doelen van Dorpshuis Smilde staan weergegeven. Op basis daarvan werd per doel nagegaan welke activiteiten van Dorpshuis Smilde bijdragen aan dat doel en welke concrete resultaten en effecten daarbij horen. Dit overzicht is weergegeven in het effectmetingsinstrument op de volgende pagina.

MISSIE

De missie van Dorpshuis Smilde is om de sociale samenhang tussen inwoners en verenigingen op de Smilde te bevorderen

Figuur 2: het opgestelde doelredeneratie model

RESULTATEN

Eerst wordt kort toegelicht hoe de opgestelde doelen tot stand zijn gekomen. Vervolgens wordt ingegaan op hoe de gegeven in de tabel op de vorige bladzijde gemeten zijn. De resultaten hiervan worden per doel beschreven.

FACILITEREN

Een belangrijke taak voor Dorpshuis Smilde is het aanbieden van ruimten aan initiatieven en verenigingen. Een groot aantal verenigingen heeft aangegeven dat zij daar behoefte aan hebben. Het doel is dat initiatieven hun activiteiten succesvol kunnen ontplooiën.

VEILIG EN VERTROUWD

Dorpshuis Smilde is een plek van ontmoeting voor iedereen. Door de verschillende initiatieven die gevestigd zijn in het dorps huis zijn er activiteiten voor verschillende doelgroepen. Daarnaast biedt het dorps huis onderdak voor bewoners- en verenigingsactiviteiten. Doordat er veel verschillende doelgroepen, waaronder ook kwetsbare doelgroepen, samenkomen in dorps huis Smilde, is het belangrijk dat de sfeer in het dorps huis als veilig en vertrouwd wordt ervaren.

LAAGDREMPELIG

Een deel van de organisaties die gebruik maken van Dorps huis Smilde bieden hulp aan mensen die dat nodig hebben. Het is belangrijk dat de mensen die hier gebruik van maken de hulp en de toegang tot het dorps huis als laagdrempelig ervaren.

MEEDOEN

De activiteiten die het dorps huis faciliteert geven verschillende doelgroepen de mogelijkheid om te participeren in de samenleving. Zo verrichten verscheidene mensen in het dorps huis vrijwilligerswerk. Ook zijn er vele activiteiten gericht op het verbinden van mensen met elkaar en met het dorp.

Op de volgende pagina's worden per doel de resultaten besproken aan de hand van de drie onderdelen uit de verandertheorie: concrete resultaten, effecten en impact.

FACILITEREN

CONCRETE RESULTATEN

In totaal hebben 31 organisaties gebruik gemaakt van het dorps huis in de periode september tot en met december 2022. Het type organisaties dat gebruik maakt van het dorps huis loopt sterk uiteen. Zo ook het doel waarvoor organisaties het dorps huis gebruiken. Veel verenigingen maken bijvoorbeeld gebruik van het dorps huis als vergader-, activiteiten of expositieruimte. Vrijwilligersorganisaties gebruiken het dorps huis om hun diensten aan te bieden en activiteiten te ontplooiën.

Organisaties totaal

31

Professionele organisaties

12

19

Vrijwilligersorganisaties/ Verenigingen

FACILITEREN

EFFECTEN

Op basis van gesprekken met vrijwilligers, professionals en het beheerteam blijkt dat de 31 organisaties die in het dorpshuis activiteiten ondernemen de aanwezigheid van andere organisaties waarderen. Concrete voorbeelden werden genoemd van hoe activiteiten aan elkaar verbonden kunnen worden. Zo hielpen cliënten van Cosis de weggeefwinkel Heppie met hun Sinterklaasactie door speelgoed uit te zoeken. En de jeugdsoos ROET 25 leent bijvoorbeeld hun spullen en apparatuur uit aan initiatieven die dat nodig hebben. Dit soort kruisbestuivingen maakt dat de organisaties Dorpshuis Smilde als een geschikte en prettige plek ervaren om hun activiteiten te ontplooiën.

Andere kenmerken van het dorpshuis die worden gewaardeerd zijn de informele sfeer in het gebouw en de ondersteuning en flexibiliteit van het beheerteam. De informele sfeer en locatie in een woonwijk helpt volgens organisaties om de toegang tot het Dorpshuis laagdrempelig te houden. Het beheerteam is volgens de betrokken organisaties goed bereikbaar en altijd meedenkend als het gaat om het faciliteren van activiteiten.

Figuur 3: Impressie van de diversiteit aan organisaties gehuisvest in het Dorpshuis (Trendbureau Drenthe)

Er zijn echter ook aspecten aan het Dorpshuis die organisaties minder waarderen. Zo werd de mindere staat van onderhoud door een aantal organisaties genoemd als een serieuze belemmering om hun activiteiten te ontplooiën. Zo gaf de organisatie achter de Kunst & Cultuur 4-daagse aan dat de belichting, de verwarming en het gebrek aan geschikte muren het moeilijk maken om op een professionele wijze kunst tentoon te stellen. Ook de bezoekers en gebruikers van Oons Huus geven aan dat het gebouw lijdt onder gebrekkig onderhoud, waardoor het koud kan zijn. Daarnaast heeft het gebouw volgens een aantal organisaties een te weinig verzorgde uitstraling om hun activiteiten op goede wijze te ontplooiën.

FACILITEREN

IMPACT

Het dorps huis dient als accommodatie voor 31 verschillende organisaties (zowel vrijwillig als professioneel) met uiteenlopende doelgroepen. Uit literatuur weten we dat het in contact brengen van verschillende doelgroepen de sociale cohesie bevordert, overlast en criminaliteit vermindert en de kwaliteit van leven van inwoners die het dorps huis bezoeken verhoogt.

Over het algemeen waarderen de organisaties in het Dorps huis de informele sfeer en de verbinding met andere activiteiten. Daar staat tegenover dat organisaties die hogere eisen stellen aan hun accommodatie het gebrekkige onderhoud als storend ervaren.

Dit neemt niet weg dat het Dorps huis Smilde voor de meeste organisaties een prettige accommodatie is. Hiermee vervult het dorps huis een belangrijke maatschappelijke functie in het dorp. Niet alleen door initiatieven te huisvesten, maar ook op het gebied van sociale samenhang en het welzijn van Smildegers.

Het beheerteam **denkt altijd met je mee** en in overleg is eigenlijk altijd alles mogelijk

Betrokkene ROET 25

Wat gaat goed?

- Kruisbestuiving tussen de verschillende organisaties
- Organisaties ervaren het dorps huis als informele en laagdrempelige accommodatie
- Het beheerteam is goed benaderbaar en meedenkend

Wat kan beter?

- Het algehele onderhoud van het pand
- Een meer professionele uitstraling

Wat zijn kansen?

- Met simpele ingrepen kan het pand een meer professionele uitstraling krijgen (bijvoorbeeld een nieuwe laag verf, of het plaatsen van wat planten)
- Onderzoeken of er goedkope manieren zijn om het gebouw wat energiezuiniger te maken

Wat zijn aandachtspunten?

- Wanneer er geen ingrepen worden gedaan om het gebouw een prettigere accommodatie te maken verdwijnt er aanbod uit het Dorps huis en Smilde

KUNST- EN CULTUUR 4- DAAGSE MIDDEN-DRENTHE

De Stichting Kunst en Cultuur 4-Daagse Midden Drenthe heeft als missie Kunst en Cultuur zo dicht mogelijk bij de inwoners van Midden-Drenthe te brengen.

Vanaf 2002 organiseert de Kunst en Cultuur 4-Daagse Midden Drenthe elk jaar een atelierroute. In 2022 namen 26 kunstenaars deel aan deze route. De Kunst en Cultuur 4-Daagse Midden-Drenthe heeft in dit jaar, in het kader van het 20-jarig bestaan, naast de atelierroute een uitgebreid jubileumprogramma georganiseerd. Ook in 2023 wordt er weer een atelierroute georganiseerd. De voorbereidingen daarvoor zijn reeds gestart.

De Kunst en Cultuur 4-daagse trekt niet alleen bezoekers uit de gemeente Midden-Drenthe. Ongeveer 1 op de 3 bezoekers van de Kunst en Cultuur 4-daagse is een toerist. Verder trekt de 4-daagse vooral oudere bezoekers, al bezochten ook enkele gezinnen met kinderen de editie van 2022.

Op het gebied van exposeren met kwaliteit laat de onderhoudsstaat van het dorpshuis helaas te wensen over: "Een 4-sterren gebouw hoeft van ons niet, maar het zou wel wat mooier mogen allemaal." Het bestuur van de Kunst en Cultuur 4-daagse waardeert daarentegen het laagdrempelige karakter van het dorpshuis. Kunst verbindt en het bestuur ziet ook dat er voorzichtig verbindingen en uitwisselingen ontstaan met andere initiatieven in het dorpshuis. Dit is de belangrijkste reden voor de Kunst en Cultuur 4-daagse om gehuisvest te zijn in het dorpshuis.

VEILIG EN VERTROUWD

CONCRETE RESULTATEN

Om inzicht te krijgen in hoe het dorpshuis ontmoetingen voor verschillende doelgroepen faciliteert tonen we het aantal bezette dagdelen en aantal bezette ruimtes in het Dorpshuis.

Het dorpshuis is in principe altijd beschikbaar voor initiatieven en organisaties om te gebruiken. Zowel op doordeweekse dagen, in het weekend als op feestdagen. Zo was er op tweede kerstdag een ruimte verhuurd voor een familiediner voor 45 personen. Over het algemeen zijn doordeweekse dagen het drukst bezet, maar ook in het weekend wordt het drukker.

De activiteiten die plaatsvinden in het dorpshuis bedienen inwoners van verschillende culturen, leeftijden en sociale achtergronden. Zo faciliteert het dorpshuis bijvoorbeeld een ontmoetingsgroep voor nieuwkomers en is het de thuisbasis voor de Culturele Raad Smilde (CRAS).

Het valt op dat september een drukke maand was. Dit terwijl het dorpshuis nog niet eens officieel geopend was. Dit komt doordat de Kunst en Cultuur 4-daagse - die in september plaatsvond - veel bezoekers trok. Verder lijkt het over het de maanden wat drukker te worden, met uitzondering van december - de maand van de feestdagen. De toenemende drukte kan echter alleen worden vastgesteld door langer te blijven monitoren.

Van de beschikbare dagdelen zijn bezet

75%

Gemiddeld aantal bezette dagdelen per maand

69

Gemiddeld aantal bezette ruimtes per maand

82

	Bezette dagdelen	Bezette ruimtes
September	87	90
Oktober	57	67
November	77	103
December	53	68
GEMIDDELD	69	82

VEILIG EN VERTROUWD

EFFECTEN

De concrete resultaten op het thema 'veilig en vertrouwd' geven een beeld van welke doelgroepen bediend worden en in welke mate het dorps huis wordt gebruikt als ontmoetingsplek. Om daarnaast te bepalen of het dorps huis wordt ervaren als een veilige en vertrouwde ontmoetingsplek zijn ervaringen en percepties van bezoekers uitgevraagd.

In december 2022 is een poll uitgezet op de Facebookpagina van Dorps huis Smilde met de vraag of Dorps huis Smilde wordt ervaren als een veilige en vertrouwde ontmoetingsplek. Alle 17 mensen die reageerden op deze poll gaven aan het dorps huis als een veilige en vertrouwde ontmoetingsplek te ervaren.

Het beeld dat het dorps huis bij uitstek een plek is waar bezoekers zich veilig en vertrouwd voelen wordt bevestigd door gesprekken met vrijwilligers en bezoekers en observaties tijdens openingsuren.

Zo geven vrijwilligers van Heppie (meer op pagina 20) aan hoe het dorps huis aanvoelt als een plek waar mensen zonder oordeel elkaar kunnen ontmoeten. Heppie is bijvoorbeeld op dezelfde tijden geopend als de Creaclub. Hierdoor worden ontmoetingen tussen verschillende groepen gestimuleerd, wat door bezoekers als prettig wordt ervaren. Ook blijkt uit gesprekken met statushouders uit Syrië, dat het dorps huis een veilige plek was voor hen om kennis te maken met de Nederlandse cultuur en de Smildeger dorps gemeenschap.

De groep van de Kunst en Cultuur Vierdaagse geeft ook aan dat er tijdens de Vierdaagse veel verschillende inwonergroepen aanwezig waren. Hierdoor komt een verscheidenheid aan inwonersgroepen met elkaar in contact.

Het dorps huis is de mensen onder elkaar. Een plek van ontmoeting en een plek waar iedereen erbij hoort

Vrijwilliger Heppie

100%

Van 17 mensen die reageerden vinden Dorps huis Smilde een veilige ontmoetingsplek

Daarnaast onderstreept de diverse bezoekerssamenstelling van de Kunst & Cultuur 4-daagse dat bezoekers met uiteenlopende achtergronden het Dorps huis als veilige, prettige en vertrouwde ontmoetingsplek ervaren.

VEILIG EN VERTROUWD

IMPACT

Driekwart van alle beschikbare dagdelen in het dorps huis worden bezet, waardoor er op de meeste dagen groepen mensen aanwezig zijn in het dorps huis. Dit stimuleert ontmoetingen, zo werd ook duidelijk uit de observaties tijdens verschillende dagdelen. Een aspect dat vaak als belangrijk werd genoemd voor het veilige en vertrouwde karakter van het dorps huis is dat de organisaties en de mensen die er komen zonder oordeel mensen verwelkomen. Met name de vrijwilligers spelen hierin een belangrijke rol. Hierdoor ontstaat een inclusieve sfeer.

Daarnaast blijkt uit alle gesprekken, observaties en de peiling op de Facebookpagina dat het dorps huis door alle bezoekers wordt ervaren als een veilige en vertrouwde ontmoetingsplek. Uit literatuur weten we dat dit een positief effect heeft op sociale cohesie in buurt en dorp. Hiermee maakt het dorps huis een belangrijke positieve impact op de sociale samenhang in Smilde.

Wat gaat goed?

- Bezoekers ervaren het dorps huis als een veilige en vertrouwde ontmoetingsplek
- Het dorps huis wordt ervaren als inclusief door uiteenlopende doelgroepen

Wat kan beter?

- Hoewel de meeste dagdelen zijn bezet is er nog capaciteit voor meer bezetting

Wat zijn kansen?

- Omdat het dorps huis door bijvoorbeeld Syrische vluchtelingen als veilig en vertrouwd wordt ervaren, zou een organisatie als Vluchtelingenwerk een goede basis kunnen vinden het Dorps huis

Wat zijn aandachtspunten?

- Wanneer er geen ingrepen worden gedaan om het gebouw een prettigere accommodatie te maken verdwijnt er aanbod uit het Dorps huis en Smilde

HEPPIE

Heppie is een kledingweggeefwinkel voor minder bedeelden in Smilde en omstreken. Bezoekers mogen rondkijken in de winkel en maximaal tien stukken kleding meenemen naar huis. Er komen hier met name veel ouderen, maar in 2022 ook steeds vaker mensen die gevlucht zijn uit Oekraïne.

Heppie wordt gerund door betrokken vrijwilligers. 's Ochtends begint de dag met een kop koffie en komen de gesprekken op gang. Vrijwilligerswerk bij Heppie brengt een dagelijkse structuur, maar daarnaast nog veel meer. Er is een sterk gevoel van saamhorigheid onder de vrijwilligers. Het netwerk van vrijwilligers is ook een bron van belangrijke informele steun, bijvoorbeeld in de vorm van een WhatsAppgroep. "Als er wat is, kun je het bij Heppie en in de WhatsAppgroep delen," aldus één van de vrijwilligers.

Heppie werkt ook samen met vrijwilligers met een migratie- of vluchtelingenachtergrond. De regelmatige ontmoetingen bij Heppie helpen met de acceptatie en integratie van nieuwkomers in de hechte en overwegend autochtone dorpsgemeenschap.

Zowel bezoekers als vrijwilligers ervaren Heppie als een veilige plek waar je wordt behandeld zonder oordeel. Juist voor de kwetsbare doelgroepen die Heppie bedient is dit ontzettend waardevol. Voor vrijwilligers is Heppie ook een plek waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hun talenten kunnen ontdekken. Zoals één vrijwilliger het zei: "Sinds ik vrijwilliger ben bij Heppie denk ik: Hé, ik kan nog iets. Ik wil nog iets!"

"Als er wat is dan kun je het bij Heppie delen."

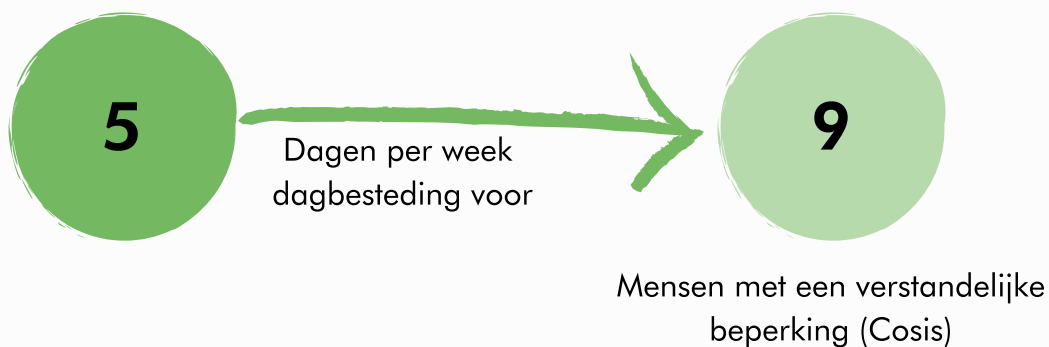
LAAGDREMPELIG

CONCRETE RESULTATEN

De formele maatschappelijke instanties die in het dorps huis actief zijn bestaan uit: Cosis, en de organisaties die zijn aangesloten bij Oons Huus.

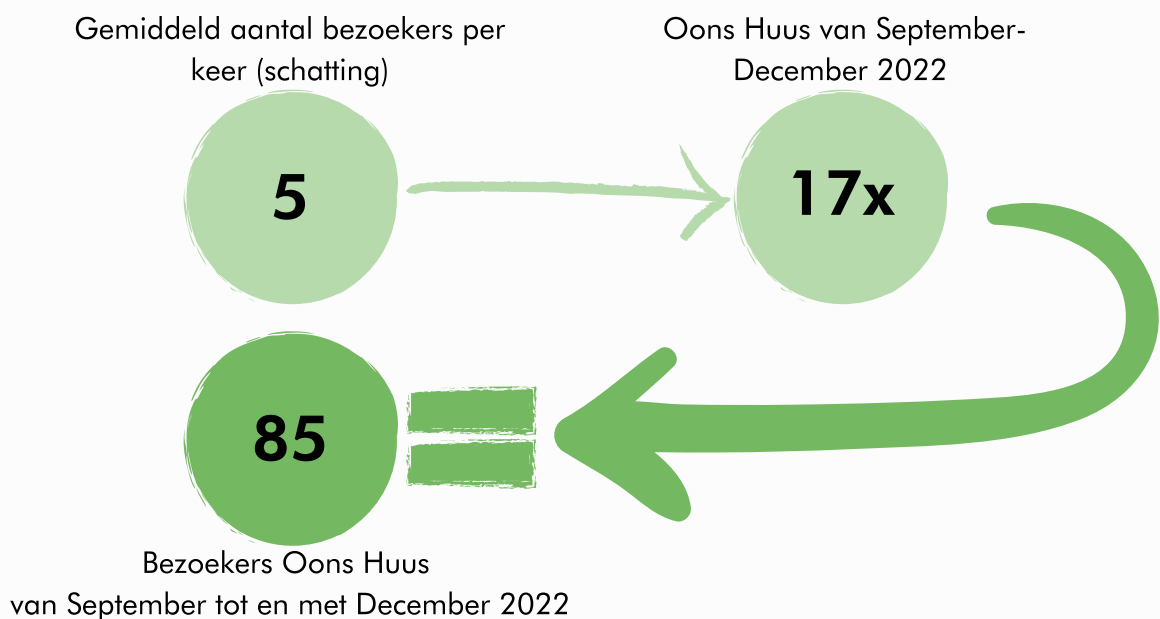
Dagbesteding Cosis

De Cosis-locatie in Smilde is een dagcentrum voor volwassenen met een verstandelijke beperking. Hier houden cliënten zich dagelijks bezig met werken, dagbesteding en leren. In het dorps huis in Smilde heeft Cosis een eigen ruimte waar de activiteiten plaatsvinden. Het aanbod richt zich nu vooral op creatieve activiteiten.

Oons Huus

In Oons Huus kunnen alle inwoners van Smilde terecht voor alle vragen op het gebied van wonen, zorg, welzijn en inkomen. Oons Huus is een samenwerkingsverband tussen de volgende organisaties: Gemeente Midden-Drenthe, Welzijnswerk Midden-Drenthe, De Sociaal Raadvrouw en Actium. Het gemiddeld aantal bezoekers valt nog wat tegen vinden medewerkers in Oons Huus - gemiddeld 5, wordt er geschat. Dit betreft overigens enkel de bezoekers van de Gemeente Midden-Drenthe.

LAAGDREMPELIG

EFFECTEN

Oons Huus is nog maar kort geopend en medewerkers die werkzaam zijn in Oons Huus geven aan dat het bezoekersaantal wat tegenvalt. Ook wordt de ietwat kille uitstraling van de ontvangstruimte genoemd als een verbeterpunt. Toch hebben 85 mensen gebruik gemaakt van de diensten van Oons Huus in de periode september tot en met december 2022.

Bezoekers geven aan dat het gemak waarmee het dorps huis bereikt kan worden een belangrijk voordeel is ten opzichte van af te reizen naar het gemeentehuis in Beilen. Het scheelt inwoners in Smilde een hoop reistijd en reiskosten. Zeker voor inwoners met een smalle beurs, of verminderde mobiliteit is dit een belangrijk voordeel.

Dit voordeel trekt ook andere organisaties aan. Een voorbeeld hiervan is dat Vluchtelingenwerk Midden-Drenthe zich graag zou vestigen in Dorps huis Smilde. Veel mensen uit de doelgroep wonen in Smilde, en komen niet uit zichzelf naar Beilen toe. Het werkt drempelverlagend wanneer deze mensen de hulp in Smilde kunnen ontvangen.

Een andere vorm van zorg/maatschappelijke diensten die in het dorps huis wordt geboden is de dagbesteding voor cliënten van Cosis. Omdat Cosis in het dorps huis gevestigd is, kunnen cliënten ook werkzaamheden voor het dorps huis uitvoeren. Denk bijvoorbeeld aan schoonmaakwerkzaamheden of (tuin)onderhoud. Zo ontvangen cliënten de ondersteuning die ze nodig hebben en zijn ze tegelijkertijd verbonden met de dorps gemeenschap.

Minuten reistijd naar
gemeentehuis Beilen

29

17

45

LAAGDREMPELIG

IMPACT

Smildegers waarderen de mogelijkheid om in hun eigen dorp een beroep te kunnen doen op de gemeente en andere maatschappelijke diensten. Vooral voor inwoners die weinig te besteden hebben en inwoners die minder mobiel zijn is Oons Huus een belangrijke toevoeging aan het dorp.

Het bezoekersaantal valt echter nog tegen. Deels is dit te verklaren door de relatief korte tijd dat Oons Huus aanwezig is in het dorps huis. Een andere verklaring is de aankleding van de ruimtes. De huidige inrichting draagt niet bij aan een warm welkom voor bezoekers.

Waar Oons Huus een nog sterkere impact kan maken is het investeren in contacten met andere initiatieven in het dorps huis. Deze initiatieven bedienen diverse doelgroepen, waaronder vaak ook kwetsbare inwoners die juist baat hebben bij de diensten van Oons Huus. Met de tijd zal de bekendheid van Oons Huus onder Smildegers toenemen, maar daarnaast zouden de openingstijden op initiatieven als bijvoorbeeld Heppie kunnen worden afgestemd. Dit bevordert een makkelijke doorverwijzing en zorgt voor efficiëntere - en daardoor vaak goedkopere - oplossingen voor maatschappelijke problemen.

Wat gaat goed?

- Oons Huus tussen september en december '22 bezocht door circa 85 aren
- Goedkope en laagdrempelige toegang tot maatschappelijke diensten

Wat kan beter?

- Het algehele onderhoud van het pand
- Een meer professionele uitstraling
- Medewerkers van Oons Huus geven aan dat de opkomst tegenvalt

Wat zijn kansen?

- Openingstijden van Oons Huus zouden kunnen worden afgestemd op openingstijden van bijvoorbeeld een initiatief als Heppie

Wat zijn aandachtspunten?

- Wanneer er geen ingrepen worden gedaan om het gebouw een prettigere accommodatie te maken verdwijnt er aanbod uit het Dorps huis en Smilde

OONS HUUS

Oons Huus is een samenwerkingsverband tussen Gemeente Midden-Drenthe, Welzijnswerk Midden-Drenthe, De Sociaal Raadvrouw en Actium. Zij zijn aanwezig in het dorpshuis, waardoor Smildeggers naar binnen kunnen lopen om vragen te stellen.

Smildeggers ervaren het als prettig dat zij bepaalde zaken, zoals de aanvraag van vergunningen of een gezondheidsverklaring, in Smilde kunnen regelen in plaats van in Beilen. Beilen is namelijk slecht te bereiken met het openbaar vervoer. Er is geen directe verbinding en het kost geld om er te komen. Dit levert vooral voor kwetsbare groepen, zoals ouderen en mensen met een kleine beurs problemen op. Dit is juist een belangrijke doelgroep voor de diensten van de gemeente: een belangrijk punt om mee te nemen in het besluit om al dan niet door te gaan met het aanbieden van inloopsprekuren.

Het verschilt sterk per organisatie hoeveel bezoekers er komen. Dit is deels te verklaren door naamsbekendheid. De Sociale Raadvrouw (die relatief veel bezoekers trekt) is al jaren gevestigd in Smilde en de mensen kennen haar. Hierdoor is de drempel laag om naar binnen te lopen. De inloopsprekuren van Welzijnswerk Midden-Drenthe en Gemeente Midden-Drenthe bestaan pas sinds oktober 2022, waardoor mensen de weg ernaartoe minder lijken te vinden. Dit is verklaarbaar, want naamsbekendheid creëren behoeft tijd. Daarnaast is Dorpshuis Smilde een groot gebouw, waardoor het bij binnenkomst niet direct duidelijk is waar welke organisatie te vinden is.

Tot slot zijn de uiteenlopende bezoekersaantallen te verklaren door de manier van inwonercontact. Welzijnswerk Midden-Drenthe geeft aan dat meer 'outreaching' vormen contact leggen met inwoners geschikter zijn dan wachten tot inwoners binnenlopen. Doordat het gebouw vooral in de wintermaanden koud is en door de niet-centrale ligging in het dorp lopen mensen niet zomaar naar binnen. Wanneer organisaties van Oons Huus meer outreachend werken - dat wil zeggen actief het contact met de bezoekers en vrijwilligers in het dorpshuis opzoeken - zullen er nieuwe kruisbestuivingen ontstaan.

Ondanks dat Oons Huus een samenwerkingsverband is, vindt er weinig tot geen afstemming plaats tussen de organisaties. Het is daarom raadzaam dat de betrokken organisaties samen evalueren wat werkt en wat er beter kan.

"We willen zorgen dat de mensen die hulp nodig hebben deze hulp ook daadwerkelijk krijgen"

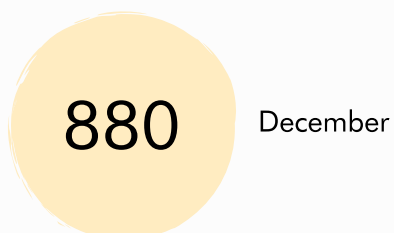
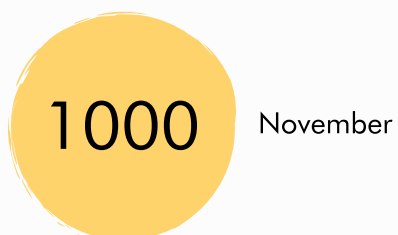
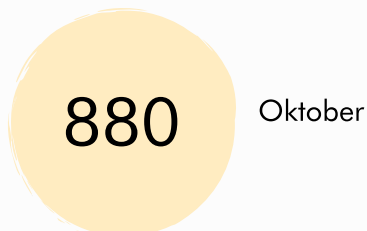
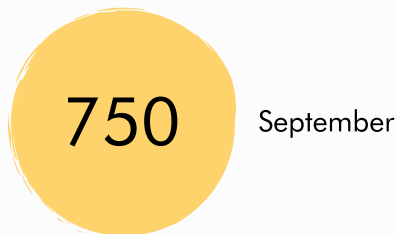

MEEDOEN

CONCRETE RESULTATEN

Het aantal bezoekers in de periode september tot en met december 2022 is bijgehouden door het beheerteam. Afzonderlijke gebruikers (bijvoorbeeld de inwonerinitiatieven) van het dorpshuis geven aan het beheerteam door wanneer en hoe vaak ze het dorpshuis gebruiken en hoeveel mensen ze verwachten. Op basis van deze gegevens kunnen we een schatting maken van het aantal bezoekers per maand en over de gehele periode. Het gaat hier dus om het totaal aantal bezoekers, niet het aantal unieke bezoekers.

Aantal bezoekers (geschat en afgerond op tientallen)

Bezoekers van september tot en met december 2022

MEEDOEN

EFFECTEN

Op basis van de afspraken van de Social Return on Investment (beschreven op pagina 6) kunnen we de maatschappelijke waarde van de activiteiten in het Dorpshuis in financiële waarde uitdrukken.

	Dagdelen met maatschappelijke activiteiten	Maatschappelijke waarde (in euro's)
September	106	€159.000
Oktober	37	€55.000
November	56	€84.000
December	20	€30.000

Social Return on Investment
per dagdeel
maatschappelijke activiteiten

€1500

Maatschappelijke
Waarde van de
activiteiten in Dorpshuis
Smilde

(September tot en met december 2022)

€328.000

MEEDOEN

IMPACT

Dorpshuis Smilde biedt veel maatschappelijke activiteiten aan voor uiteenlopende doelgroepen, waaronder kwetsbare Smildegers. Deze maatschappelijke activiteiten tellen op tot een maatschappelijke waarde van € 328.000, op basis van de afspraken omtrent SROI in de arbeidsmarktregio Drenthe. Deze maatschappelijke waarde kan nog aanzienlijk oplopen wanneer het dorpshuis participatieplaatsen kan bieden.

Uit de concrete resultaten blijkt dat van september tot en met december hebben 3.510 mensen het dorpshuis bezocht. Uit eerder onderzoek blijkt dat het in contact brengen van inwoners een belangrijke preventieve werking heeft, bijvoorbeeld door het voorkomen van eenzaamheid, het versterken van de sociale cohesie en het integreren van nieuwkomers in de dorpsgemeenschap. Naast de directe maatschappelijke opbrengst van de verschillende activiteiten in het dorpshuis, bespaart de samenleving ook op lange termijn kosten op het gebied van medische- en maatschappelijke zorg.

Wat gaat goed?

- De maatschappelijke activiteiten in Dorpshuis Smilde
- Meer Smildegers doen mee aan de samenleving door de activiteiten in het dorpshuis

Wat kan beter?

- Inzetten op participatieplaatsen

Wat zijn kansen?

- Meer maatschappelijke waarde realiseren bijvoorbeeld in de vorm van participatieplaatsen

Wat zijn aandachtspunten?

- Aandacht blijven houden voor andere vormen van participatie, welke preventief kunnen werken

ROET 25

Roet 25 is de jeugdsoos van Smilde en is er voor jongeren van 10 t/m 18 jaar. Iedere vrijdagmiddag en vrijdagavond komen jongeren uit het dorp samen om verschillende activiteiten te ondernemen. In de middag, waar jongeren uit groep 7 en 8 aanwezig zijn, worden inhoudelijke activiteiten zoals schilderen en spelletjes gedaan. De avond staat in het teken van harde muziek, dansen en darten. Hier zijn alle jongeren vanaf groep 7 welkom. Sommige jongeren zitten in het jeugdbestuur, wat betekent dat zij verantwoordelijk zijn voor de activiteiten die gedaan worden. Doordat de jongeren zowel op de basisschool als op het voortgezet onderwijs zitten, zien zij elkaar niet dagelijks. Door middel van de jeugdsoos is er toch wekelijks een moment waarop de jongeren samenkomen.

De jongeren komen graag in het dorps huis. Het gebouw leent zich goed voor de soosavond. Jongeren vinden het fijn dat zij lopend of op de fiets het dorps huis kunnen bereiken. Voorheen was dat niet het geval, toen de jeugdsoos nog bij de brandweerkazerne was. De huidige locatie is een plek van iedereen: iedereen komt er samen en er is veel gezelligheid. Soms is er wel eens ruzie, maar dankzij een vrijwilliger en de jongerenwerker wordt dit altijd samen uitgepraat.

Niet alleen de jongeren zelf, maar ook de ruimte brengt gezelligheid, omdat het gezellig aangekleed is. Er hangen bijvoorbeeld zelfgemaakte schilderijen aan de muur en door de hele ruimte zijn discolampen te zien. De gezellige aankleding is te danken aan de creativiteit van de jongeren zelf, de jongerenwerker en de vrijwilligers. De samenwerking met het beheerteam verloopt soepel. In overleg is er veel mogelijk, bijvoorbeeld de binnen- en buitenruimte naar wens indelen.

"Het is beun en donders en grappig en stoer"

Bezoeker ROET 25

"Het is gewoon heel erg fijn om één avond in de week geen ouders om me heen te hebben. Hier mag bijna alles!"

Literatuurlijst

- Bovenhoff, M., & Meier, S. (2015). Meer sociale cohesie door voorzieningen? Een literatuurstudie naar het verband tussen sociale cohesie en maatschappelijke voorzieningen op het platteland.
- Huygen, A. (2014). Buurthuizen in zelf beheer. Benodigde Kwaliteiten Voor Succesvol Zelfinitiatief. Verwey-Jonker Instituut, Utrecht.
- Hoijtink, M., Lucas, P., & Rijnders, J. (2020). Thuis voelen in een diverse wijk. Vakblad Sociaal Werk, 21, 8-11.
- Broens, M. (2016). Buurthuizen helpen wijkteams bij hun doelen voor de buurt: Ontmoetingsmogelijkheid benutten. Sociaal Bestek, 78, 22-25.
- Burggraaff, W., & Logger, J. (2021). Kansen van een crisis. Vakblad Sociaal Werk, 22, 25-27.
- Gemeente Midden-Drenthe (2021). Smilde Bruist! Visie op Smilde.
- Menso Emmen. Social Return on Investment. www.menso-emmen.nl/werkgevers-en-ondernemers/social-return-on-investment/

Colofon

Auteurs, dataverzameling, vormgeving & redactie

Trendbureau Drenthe (onderdeel van CMO STAMM):

Dr. Erik Meij - e.meij@trendbureaudrenthe.nl

Evelien Mulder, MSc - e.mulder@trendbureaudrenthe.nl

Met dank aan

Alle vrijwilligers en betrokkenen bij Dorpshuis Smilde die hebben meegewerkt aan het onderzoek.

Over Trendbureau Drenthe

Trendbureau Drenthe volgt trends en ontwikkelingen in het sociale domein.

Met als doel het ondersteunen van het beleid en de praktijk bij de Drentse gemeenten, provincie en maatschappelijke organisaties.

Samen met hen werken wij aan een krachtige samenleving. Een samenleving waarin iedereen mee doet.

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Drenthe

www.trendbureaudrenthe.nl

2023